

7. Про затвердження Показчика нормативно-правових актів з охорони праці: Наказ Державної служби України з питань праці від 15.01.2018 № 9. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0009880-18#p6> (дата звернення 22.02.2018 р.)

8. Про охорону праці: Закон України від 14.10. 1992 р. № 2694-XII. *Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1992, № 49, ст.668.* URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2694-12#Text> (дата звернення: 21.02.2018)

9. Стрельцов Є.Л. Кримінальне право України. Загальна та Особлива частини: підручник. Харків: ТОВ «Одісей», 2006. 720 с.

10. Юридичні терміни : Тлумачний словник / уклад. В. Гончаренко. Київ : Либідь, 2003. 320 с.

УДК 349.6(477)

ВОРОНЯТНИКОВ О. О.

ЗМІСТ ПОНЯТТЯ «БЛАГОПОЛУЧЧЯ НАСЕЛЕННЯ»

В даній науковій статті досліджено поняття та елементи поняття благополуччя населення. Відзначено, що поняття благополуччя може отримувати інше змістовне наповнення через суб'єктивне та соціальне сприйняття суті терміну, де соціальне благополуччя виявляється показником ефективності функціонування соціальної сфери, відображення соціального самопочуття, рівня добробуту, якості життя населення, показником соціальної безпеки суспільної системи. Соціальне благополуччя є метою соціальної політики держави, а також критерієм оцінки її ефективності, роблячи тотожними поняття рівня і якості життя і поняття соціального благополуччя. Таким чином індикатори демографічного зростання, збільшення тривалості життя є якісними показниками результативності політики держави щодо благополуччя населення.

На підставі дослідження законодавчо закріпленого визначення «благополуччя населення» автором аргументовано, що благополуччя населення юридичної точки зору є об'єктивне соціальне явище, котре ґрунтується на матеріальному забезпеченні, політичній стабільності, соціальній захищеності суспільства, що підкріплено нормативними гарантіями та реалізується через державно-управлінські інститути. Одночасно благополуччя населення – це показник ефективності діяльності держави, що проявляється за критеріями соціального самопочуття, добробуту, економічного зростання держави, якості життя населення, державної безпеки.

Поняття благополуччя може отримувати інше змістовне наповнення через суб'єктивне та соціальне сприйняття суті терміну, де соціальне благополуччя виявляється показником ефективності функціонування соціальної сфери, відображення соціального самопочуття, рівня добробуту, якості життя населення, показником соціальної безпеки суспільної системи. Соціальне благополуччя є метою соціальної політики держави, а також критерієм оцінки її ефективності, роблячи тотожними поняття рівня і якості життя і поняття соціального благополуччя. Таким чином індикатори демографічного зростання, збільшення тривалості життя є якісними показниками результативності політики держави щодо благополуччя населення.

Ключові слова: санітарне та епідемічне благополуччя населення, економічні методи, публічне адміністрування, державно-приватне партнерство, стимулювання.

В данной научной статье исследованы понятия и элементы понятия благополучия населения. Отмечено, что понятие благополучия может получать иное содержательное наполнение через субъективное и социальное восприятие сущности термина, где социальное благополучие оказывается показателем эффективности функционирования социальной сферы, отражения социального самочувствия, уровня благосостояния, качества жизни населения, показателем социальной безопасности общественной системы. Социальное благополучие является целью социальной политики государства, а также критерием оценки его эффективности, делая тождественными понятия уровня и качества жизни и понятия социального благополучия. Таким образом, индикаторы демографического роста, увеличение продолжительности жизни являются качественными показателями результативности политики государства относительно благополучия населения.

На основании исследования законодательно закреплённого определения «благополучия населения» автором аргументировано, что благополучие населения юридической точки зрения является объективное социальное явление, основанное на материальном обеспечении, политической стабильности, социальной защищённости общества, что подкреплено нормативными гарантиями и реализуется через государственно-управленческие институты. Одновременно благополучие населения – это показатель эффективности деятельности государства, проявляющийся по критериям социального самочувствия, благосостояния, экономического роста государства, качества жизни населения, государственной безопасности.

Понятие благополучия может получать другое содержательное наполнение через субъективное и социальное восприятие сущности термина, где социальное благополучие оказывается показателем эффективности функционирования социальной сферы, отражения социального самочувствия, уровня благосостояния, качества жизни населения, показателем социальной безопасности общественной системы. Социальное благополучие является целью социальной политики государства, а также критерием оценки его эффективности, делая тождественными понятия уровня и качества жизни и понятия социального благополучия. Таким образом, индикаторы демографического роста, увеличение продолжительности жизни являются качественными показателями результативности политики государства относительно благополучия населения.

Ключевые слова: санитарное и эпидемическое благополучие населения, экономические методы, публичное администрирование, государственно-частное партнёрство, стимулирование.

In this scientific article the concepts and elements of the concept of well-being of the population are investigated. It is noted that the concept of well-being may receive a different meaning through the subjective and social perception of the term, where social well-being is an indicator of the effectiveness of the social sphere, reflecting social well-being, welfare, quality of life, social security. Social welfare is the goal of social policy of the state, as well as a criterion for assessing its effectiveness, making identical the concepts of level and quality of life and the concept of social well-being. Thus, indicators of demographic growth, increasing life expectancy are qualitative indicators of the effectiveness of state policy on welfare.

Based on the study of the legally established definition of "welfare of the population" the author argues that the welfare of the population from a legal point of view is an objective social phenomenon based on material security, political stability, social security, supported by regulatory guarantees and implemented through government institutions. At the same time, the well-being of the population is an indicator of the effectiveness of the state, which is manifested in the criteria of social well-being, well-being, economic growth of the state, quality of life, state security.

The concept of well-being may receive a different content through the subjective and social perception of the essence of the term, where social well-being is an indicator of the effectiveness of the social sphere, reflection of social well-being, welfare, quality of life, social security. Social welfare is the goal of social policy of the state, as well as a

criterion for assessing its effectiveness, making identical the concepts of level and quality of life and the concept of social well-being. Thus, indicators of demographic growth, increasing life expectancy are qualitative indicators of the effectiveness of state policy on welfare.

Key words: *sanitary and epidemic well-being of the population, economic methods, public administration, public-private partnership, stimulation.*

Здоров'я однієї людини та населення в цілому є найвищою соціальною цінністю. Зазначений показник впливає на результати економічного, соціального й культурного розвитку країни, демографічну ситуацію та стан національної безпеки будь якої держави. Він є яскравим показником ступеня розвитку та благополуччя суспільства. Саме здоров'я суспільства є одним із засобів зберігання та накопичення духовних та матеріальних цінностей нації. Нажаль, сьогодні зберігається споживче ставлення населення до власного здоров'я.

Всесвітня організація охорони здоров'я доводить, що здоров'я – це стан повного фізичного, духовного й соціального благополуччя, а не лише відсутність хвороб і фізичних вад [1]. Здоров'я також можна визнати як людський трудовий ресурс, що впливає на економічну ситуацію в державі, та соціальну стабільність. Світове напрацювання в галузі охорони і поліпшення здоров'я населення свідчить, що здоров'я – це комплекс соціального, психічного, генетичного та соматичного благополуччя людини зокрема і суспільства в цілому як єдиного на Землі, що приблизно в рівній мірі (по 25%) впливають на досягнення належного рівня тривалості якісного життя [2].

Сучасні тенденції щодо підтримання та збереження здоров'я людини в більшості своєму лежать в площині комплексної профілактики стану здоров'я, і не завжди залежать від розвитку медичної системи. В останній час прийнято лягати існуючу з радянських часів медичну систему Семашко, обвинувачуючи її у невідповідності сучасним умовам суспільного розвитку в Україні, та активному лобіюванні її модернізації з огляду на загальносвітові тенденції. Прихильники даної медичної реформи стверджують, що наявна система охорони здоров'я в Україні є стихійно децентралізованою, у ній присутні відомчі й територіальні підсистеми, що фінансуються з бюджетів різних рівнів, відбувається хаотична диверсифікація джерел ресурсного забезпечення, тому цю систему можна визначити як погано узгоджену й таку, якій – з погляду синергетичних підходів – бракує коопераційних ефектів [3, с. 37]. Відповідно запроваджена система сімейних лікарів буде орієнтована на профілактику охорони здоров'я. Сімейний лікар повинен мати загальні знання у офтальмології, імунології, гінекології тощо, а також «проводити невеликі хірургічні втручання», мати знання в педіатрії. Зазначені широкопрофільні компетенції лікаря знаходять широкій супротив серед професіоналів та в суспільстві, так як поверхнєве володіння предметом може бути небезпечним для життя людей. З особливою насторогою противники повсюдного впровадження лікарів загальної практики ставляться до можливості зникнення з медичної арени України педіатрів. Дитина – не маленький дорослий, а педіатрія – це окрема спеціалізація, до якої потрібно підходити і дбайливо, і відповідально [3, с. 37]. Існуючий стан справ в Україні доводить, що сьогодні наші лікарі зацікавлені у хворому пацієнті та в процесі лікування, а не одужанні. Отже, створення умов, за яких надавати неякісну медичну допомогу, стане економічно невигідно, має стати, нарешті, пріоритетом у роботі з розбудови української медицини [3, с. 38]. В то же час запроваджена медична реформа не дає шансу на реалізацію даного тезису, так як відсутність глибоких знань, поверхневості консультацій, відсутність швидкісного реагування на болісний стан людини, відсутність страхової медицини не дає надії на покращення медичної сфери.

Отже, міцне здоров'я людини його збереження і поліпшення – це результат як профілактичної так і публічної системи організації медичної галузі, що потребують вдосконалення та сучасного оформлення.

Здоров'я населення охороняється державою. За Конституцією України людина, її життя і здоров'я визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю (ст. 3) і держава забезпечує санітарно-епідемічне благополуччя (ст. 49) [4]. Відповідно зазначеного головною метою держави в галузі охорони здоров'я є забезпечення умов для досягнення максимальних термінів природної тривалості життя, високої якості духовного й фізичного здоров'я, ефективної репродукції здорової нації [5, с. 8]. Однак, на жаль, стан здоров'я населення нашої країни за показниками фізичного розвитку та адаптації до умов середовища, захворюваності, поширеності хвороб, інвалідності й смертності є близьким до кризового. Сучасна демографічна криза, виникнення масштабних

епідемій і пандемій, поширення ВІЛ-інфекції, туберкульозу, наркоманії, лудоманії та алкоголізму є основними загрозами сфери охорони здоров'я та національної безпеки. Де охорона здоров'я охоплює собою систему державних, громадських та індивідуальних засобів і заходів, що сприяють здоров'ю, запобіганню захворювань та попередженню передчасної смерті, забезпеченню активної життєдіяльності та працездатності людини [6, с. 3].

Сфера охорони здоров'я є досить об'ємною і системною, одним з елементів якої є санітарно-епідемічне благополуччя населення, який саме направлений на профілактику захворювань, що пов'язані з впливом на організм людини небезпечних та шкідливих факторів середі перебування.

Відповідно до Закону України «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення» встановлено, що санітарне та епідемічне благополуччя населення – це стан здоров'я населення та середовища життєдіяльності людини, за якого показники захворюваності перебувають на усталеному рівні для даної території, умови проживання сприятливі для населення, а параметри факторів середовища життєдіяльності знаходяться в межах, визначених санітарними нормами [7, ст. 1]. Разом з тим законодавець в даному нормативному акті не розкриває поняття благополуччя населення. Відсутнє це поняття і у Постанові Кабінету Міністрів України «Про затвердження критеріїв, за якими оцінюється ступінь ризику від провадження господарської діяльності для санітарного та епідемічного благополуччя населення та визначається періодичність здійснення планових заходів державного нагляду (контролю) Державною санітарно-епідеміологічною службою та її територіальними органами» [8] і у наказі Міністерства охорони здоров'я «Про затвердження Концепції забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення в приймаючих містах під час проведення чемпіонату Європи 2012 року з футболу» [9] тощо. Те ж стосується і міжнародних документів – Угоди між Міністерством охорони здоров'я та федеральною службою з нагляду в сфері захисту прав споживачів і благополуччя людини (Російська Федерація) про співробітництво у галузі моніторингу грипу птахів і підготовки до пандемії грипу [10] та Спільної заяви ЄСРП та Німеччини щодо забезпечення благополуччя всіх країн та народів [11] та в інших нормативних актах [12].

Розглянемо сутність та особливості зазначеного терміну.

Благополуччя – стан людини або об'єктивна ситуація, коли у людини є все те, що сприятливо характеризує його життя в очах оточуючих, його близьких і його самого [13]. Благополуччя можливо визначати як простір існування людини, який в більшій мірі обумовлений цілком реальними показниками економічного і соціального суспільного розвитку [14, с. 17].

У тлумачному словнику С.І. Ожегова визначено, що благополуччя – це «спокійна, щасливе життя в достатку, повна забезпеченість» [15, с. 48].

Тлумачний словник Ушакова визначає добробут як: 1. Спокійний перебіг життя, яке не порушується бідами, невдачами. 2. Достаток, матеріальна забезпеченість [16, с. 147].

Треба також розмежовувати благополуччя населення та благополуччя людини, і хоча благополуччя останнього зводиться частково до благополуччя населення, але первинним для благополуччя людини є суб'єктивне оцінювання свого добробуту та життя, хоча зміст життя не завжди пов'язаний з економічними показниками. Благополуччя людини в першу чергу пов'язане підвищенням сприятливих умов життєдіяльності людини. Вони (сприятливі умови) характеризуються: станом середовища, в якому проживає людина; відсутністю чи мінімізацією шкідливих чинників, що впливають на умови життя та здоров'я особи; стабільністю наявних умов проживання та захищеність від посягання на існуюче благополуччя; системна профілактика щодо підтримання якісної роботи життєво важливих функцій організму; можливість поновлення порушених функцій організму людини.

Суб'єктивне благополуччя людини в цілому характеризується: рівнем матеріального благополуччя (рівень доходу, житлові умови); станом фізичного благополуччя (стан здоров'я, самопочуття, особиста безпека); соціальним добробутом у вузькому сенсі (міжособистісні відносини, участь в житті соціуму, задоволеність своїм соціальним статусом і соціальними ролями); показником емоційного благополуччя (позитивне функціонування особистості, особистісний ріст, соціальне повагу і статус, психічне здоров'я, стрес, вірування і переконання); індикатором професійного благополуччя (професійної компетенції, продуктивності праці), тут мова йде не стільки про наявність трудової зайнятості, скільки про можливість реалізувати себе в професії [17].

Соціальне благополуччя населення реалізується через механізм забезпечення соціальних гарантій та юридичної відповідальності людини, суспільства та держави.

Відповідно соціальне благополуччя населення охоплює повне благополуччя всього суспільства, та характеризується критерієм визначеності поняття щастя і якості життя [18, с. 8].

Соціальне благополуччя – це найвища соціальна цінність, з якою пов'язано життєво важливі інтереси людства [19, с. 2]. Основами ж соціального благополуччя суспільства можна вважати такі елементи, як рівень життя, обумовлений показниками сукупного доходу і прожиткового мінімуму, поняття якості життя, що встановлюються поняттями про стан здоров'я та санітарного благополуччя населення, ймовірністю отримання обов'язкової медичної допомоги та забезпечення соціальної захищеності. Соціальне благополуччя суспільства визначається не лише зовнішніми по відношенню до людини або соціальної групи заходами соціальної політики держави, станом економіки держави та економічною політикою, матеріальними, соціально-побутовими та культурними умовами життя, багато в чому це також суб'єктивна оцінка самими індивідами і групами ступеня задоволення їх соціальних, економічних і культурних потреб. Саме тому, останнім часом дослідники все більше поєднують розуміння поняття соціального благополуччя з поняттям щастя [20, с. 13]. Таким чином, благополуччя та щастя людей базується на благополуччі всього суспільства, однак визначається суб'єктивною оцінкою власного добробуту та задоволеності життям. Отже, щастя – складний феномен соціокультурного розвитку та складний теоретико-концептуальний конструкт, який відображає як складність суспільного життя та соціального розвитку, так і складність його вимірювання та аналізу [21, с. 29].

Основні індикатори, відібрані для вимірювання об'єктивного благополуччя, охоплюють чотири сфери: соціальні зв'язки; економічна безпека і дохід; природне та антропогенне середовище; освіта [19].

Спеціальні індикатори соціального благополуччя: можливість отримання соціальної підтримки (сфера соціальних зв'язків); відсоток населення, яке проживає в умовах поліпшених санітарних вигід (сфера природного та антропогенного середовища); коефіцієнт Джині (сфера економічної безпеки і доходу); рівень безробіття, з розподілом за віком і статтю (сфера економічної безпеки і доходу); частка дітей, які досягли віку, встановленого для початку шкільного навчання, але не відвідують школу (сфера освіти) [20, с. 67].

Додаткові індикатори для оцінювання об'єктивного благополуччя: відсоток осіб у віці вище 65 років, які проживають самотньо (сфера соціальних зв'язків); загальний обсяг сімейного споживання (сфера економічної безпеки і доходу); відсоток населення з освітою не нижче середньої (сфера освіти) [22, ч. 67; 19].

Н.В. Боровська, дослідивши благополуччя як соціально-культурний феномен, стверджує, що відповідно змісту можливо виділити три смислових аспекти даного поняття: духовно-моральний, політико-правовий та фінансово-економічний. Основними структурними елементами духовно-морального аспекту є сенс життя і гідність особи. У політико-правовому аспекті центральною цінністю, що впливає на ефективність використання громадських і особистих ресурсів для досягнення благополуччя, виявляється справедливність. У фінансово-економічному аспекті ключовими факторами благополуччя виступають гроші і інститут приватної власності [21]. Треба відзначити, що, на нашу думку, в основі фінансової складової основоположним є державна функція забезпечення благополуччя населення.

Одним із компонентів об'єктивного благополуччя людини є наявність у неї справедливих шансів на підтримку здоров'я. Нерівність щодо здоров'я підриває економічну діяльність, підвищує суспільні витрати і зменшує, як наслідок, соціальне благополуччя суспільства загалом. Дії, застосовувані з метою зменшення нерівності в царині здоров'я людей, можна згрупувати за трьома категоріями: вплив на діяльність власне системи охорони здоров'я; «нисхідні» стратегії, спрямовані на ставлення до здоров'я і способу життя; «висхідні» стратегії, спрямовані на зменшення різниці в доході та добробуті [22; 19]. Система охорони здоров'я має вирішальне значення в усіх цих напрямках.

В той же час благополуччя населення не співпадає з поняттям добробут народу, так як добробут передбачає забезпеченість населення держави, групи, особи матеріальними, соціальними і духовними благами, в межах встановлених мінімальних загальних нормативів. Тлумачний словник економіста конкретизує дефініцію «добробут» як ступінь (повноту) забезпеченості населення країни, окремої соціальної групи, сім'ї, особи життєво необхідними засобами, матеріальними, соціальними, культурними й духовними благами [23]. Про важливість забезпечення добробуту людини говорив ще В. І. Вернадський у вченні про ноосферу. Так, першочерговим кроком на шляху до правильного життя є підвищення добробуту населення. Інтереси і добро всіх є реальним планетарним державним завданням [24]. В більшості добробут забезпечується державою, в певних випадках благодійними організаціями та релігійними осередками. Держава забезпечує добробут населення в межах охорони здоров'я, освіти, страхування по безробіттю

тощо. Добробут, що забезпечує держава залежить від розвитку продуктивних сил і характеру соціально-економічних відносин. В той же час добробут залежить від якості та ефективності соціально-економічної політики держави. Відповідно добробут суспільства є складовою частиною благополуччя населення.

Отже, **благополуччя населення** з юридичної точки зору можна визначити як об'єктивне соціальне явище, котре ґрунтується на матеріальному забезпеченні, політичній стабільності, соціальній захищеності суспільства, що підкріплено нормативними гарантіями та реалізується через державно-управлінські інститути.

Одночасно **благополуччя населення** – це показник ефективності діяльності держави, що проявляється за критеріями соціального самопочуття, добробуту, економічного зростання держави, якості життя населення, державної безпеки.

Зважаючи на часте використання терміну «благополуччя» у нормотворчості і юридичній практиці необхідно, на нашу думку, законодавчо закріпити його визначення у законодавстві. Відповідно додати до ст. 1 Закону України «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення» запропоноване вище поняття «благополуччя населення».

Список використаних джерел:

1. Преамбула до Конституції Всесвітньої організації охорони здоров'я, затверджена на Міжнародній конференції з питань охорони здоров'я, Нью-Йорк, 19-22 червня 1946 р; підписана 22 липня 1946 р. представниками 61 країни (Архівні документи Всесвітньої організації охорони здоров'я, № 2, стор. 100), введена в дію 07 квітня 1948 р.
2. Корнацький В.М. Проблеми здоров'я та подовження тривалості життя населення України// Український медичний часопис. № 5(67). 2008. URL: <https://www.umj.com.ua/article/magazine/67>.
3. Семігіна Т. В. Нова парадигма охорони здоров'я – виклик для України чи можливість для політичної модернізації? URL: https://www.socosvita.kiev.ua/sites/default/files/Semigina_2014_4.pdf.
4. Конституція України (із змінами і доп.). К.: Атіка, 2006. 64 с.
5. Свінціцький А.С. Здоров'я населення як важливий чинник державотворення та національної безпеки. *Практикуючий лікар*. № 2. 2013 URL: www.likar-praktik.kiev.ua.
6. Ахламов А.Г., Кусик Н.Л. Економіка та фінансування охорони здоров'я : навч.-метод. посіб. / Укладачі: А. Г. Ахламов, Н. Л. Кусик. Одеса: ОРІДУ НАДУ, 2011. 134 с.
7. Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення: Закон України від 24 лютого 1994 р. № 4004-XII URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=4004-12&p=1274430189676788>.
8. Критерії, за якими оцінюється ступінь ризику від провадження господарської діяльності для санітарного та епідемічного благополуччя населення та визначається періодичність здійснення планових заходів державного нагляду (контролю) Державною санітарно-епідеміологічною службою та її територіальними органами. Постанова Кабінету Міністрів України від 5 листопада 2014 р. № 593 URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/593-2014-п>.
9. Концепція забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення в приймаючих містах під час проведення чемпіонату Європи 2012 року з футболу. Наказ Міністерства охорони здоров'я від 3 вересня 2009 р. № 660 URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/rada/show/v0660282-09>.
10. Угода між Міністерством охорони здоров'я та федеральною службою з нагляду в сфері захисту прав споживачів і благополуччя людини (Російська Федерація) про співробітництво у галузі моніторингу грипу птахів і підготовки до пандемії грипу від 8 грудня 2006 р. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/643_307.
11. Спільна заява СРСР та Німеччини щодо забезпечення благополуччя всіх країн та народів від 13 червня 1989 р. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/276_078.
12. Ліхтер М. П. Категорія «благополуччя» в екологічному праві URL: [Downloads/484-Article%20Text-1022-1-10-20180515.pdf](http://www.downloads/484-Article%20Text-1022-1-10-20180515.pdf).
13. Благополучие. *Психологос. Энциклопедия практической психологии*. URL: <https://www.psychologos.ru/articles/view/blagopoluchie>.
14. Загальна теорія здоров'я та здоров'язбереження : колективна монографія / за заг. ред. проф. Ю. Д. Бойчука. Харків: Вид. Рожко С. Г., 2017. 488 с.
15. Словарь русского языка. / Под ред. С.И. Ожегов. М.: Изд-во: Русский язык, 1987. 957 с.
16. Толковый словарь русского языка / Под ред. Д.Н. Ушакова. М.: Гос. ин-т «Сов. эн-цикл.»; ОГИЗ; Гос. изд-во иностр. и нац. слов., 1935–1940. (4 т.). 1024 с.

17. Костина Е. Ю. Социальное благополучие и социальная безопасность в условиях глобализации современного общества. *Universum: Общественные науки* : электрон. научн. журн. 2015. № 6 (16). URL: <http://7universum.com/ru/social/archive/item/2277>
18. Health Systems, Health, Wealth and Societal Well-being. Assessing the case for investing in health systems / Edited by J. Figueras and M. McKee. WHO on behalf of the European Observatory on Health Systems and Policies, 2012. 302 с.
19. Фірсова О. Д. Здоров'я населення як аспект благополуччя українського суспільства. *Теорія та практика державного управління*. № 4(59). 2017. С. 1-6. URL: <http://www.kbuapa.kharkov.ua/e-book/tpdu/2017-4/doc/1/03.pdf>.
20. М'ясоєдов В.В., Огнев В.А., Чухно І.А., Мартиненко Н.М. соціальне благополуччя та його роль в системі громадського здоров'я URL: <http://repo.knmu.edu.ua/bitstream.pdf>.
21. Кириленко О. М. Благополуччя людей як об'єкт соціологічних досліджень: феліцитарний підхід. URL: [Downloads/90225-189382-1-SM.pdf](http://www.knmu.edu.ua/downloads/90225-189382-1-SM.pdf)
22. Доклад о состоянии здравоохранения в Европе 2015. Копенгаген: ЕРБ ВОЗ, 2015. 157 с. URL: <http://www.who.int>.
23. Боровская Н.В. Благополучие как социокультурный феномен : автореф. дисс. ... к.ф.н. URL: <http://dissercat.com/content/blagopoluchie-kak-sotsiokulturnyi-fenomen#ixzz3isTijhft>.
24. Доклад о состоянии здравоохранения в Европе 2012. Курс на благополучие. Копенгаген: ЕРБ ВОЗ, 2013. URL: <http://www.who.int>.

УДК 349.2

ЛЯХ І. О.

ПЕРСПЕКТИВНІ НАПРЯМКИ ВПРОВАДЖЕННЯ ІНСТИТУТУ МЕДІАЦІЇ У ТРУДОВОМУ ПРАВІ

У статті, на основі аналізу наукових поглядів вчених, окреслено найбільш перспективні напрямки впровадження інституту медіації у трудовому праві. Констатовано, що у діючому українському законодавстві, хоча й закладені певні засади запровадження інституту медіації у трудовому праві в нашій державі, втім для належного врегулювання даного процесу слід здійснити ще ряд важливих кроків із вдосконалення та розвитку існуючого нормативно-правового базису, які мають посилити перспективність медіації як альтернативної форми вирішення трудових спорів в Україні.

Ключові слова: законодавство, закон, законопроект, медіація, вирішення трудових спорів, вдосконалення.

В статье, на основе анализа научных взглядов ученых, определены наиболее перспективные направления внедрения института медиации в трудовом праве. Констатируется, что в действующем украинском законодательстве, хотя и заложены определенные принципы внедрения института медиации в трудовом праве в нашем государстве, впрочем, для надлежащего урегулирования данного процесса следует осуществить еще ряд важных шагов по совершенствованию и развитию существующего нормативно-правового базиса, которые должны усилить перспективность медиации как альтернативной формы разрешения трудовых споров в Украине.

Ключевые слова: законодательство, закон, законопроект, медиация, разрешение трудовых споров, совершенствование.